

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu, male stvari, a nezloga sve pokvari“ Nar. Posl.

Prodplata s poštarinom stoji 2 f., a seljaku samo 1 f. za cijelu godinu. Razmierno 1 f., a seljaku 50 novč. za pol godine. Izvan Carvine više poštarina. Srski pojedini broj stoji 6 novč. Novci se šalju kroz poštaricu Naznačnicu. Ime, prezime i najbližu Poštu valja jasno označiti. Gdje ima više predbojnikah, mogu odogovoriti svi predplatiti kroz jednu Naznačnicu, a i List dobivati pod jednim jednim ovikom. Komu List nedodje na vrijeme, neka to javi odpravnici u otvorenu pismu, za koje se neplaća nikakva poštarina, napisar izvana Reklamacija. Tko List prima i drži, ako je pošten, ga i plaća.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIČTVO I ODPRAVNIČTVO

nalaze se

Via S. Francesco N. 4, I. piano.

Pisma se šalju platjene poštarine. Vjesti, dopisi i drugi spisi štampaju se ili u cijelosti ili u izvadku, naime prama svojoj vrijednosti i smieru ovoga Lista. Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Osobna napadanja i čisto sukromno stvari nenalaze mjesta u ovom Listu. Priobćena se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Ogisi od 8 redakah stoje 60 novč., a srski redak svuđe 5 novč.; il u slučaju opetovanja po što se pogode oglašnik i odpravnici. Dopisi se nevrtaču. Uredništvo i odpravništvo, osim izvanrednih slučajevah, nepisuje s nikim drugdje, nego putem svoje Listarnice.

POZIV NA PREDPLATU.

Minulo je cijelih osam godinica, što se ovaj list štampa više u tuđem nego u svojem gradu. On je malen, ali je nekomu velik trun u oku, zato što ga mnogo ljudi čita i što bi rado, da se hrvatskomu puku pravica kroji i pomogne koliko je moguće.

Naša Sloga sama svjedoči, da nešto valja, kad se štampa u 1800 komadah: ali dosta puti i druge ju novine pohvališe.

Sasvim tim morali bismo bili prestati pisati radi mnogih teških razlogah; nego nam u dobar čas priteklo u pomoć mladji prijatelji i obećaše svoju pomoćnicu ruku, dok „Sloga“ bude prvim putem hodila, a to će, ufamo se, uvijek biti.

Tako će nam ju biti moguće na većem listu štampati većimi slovima, da se laglje čita, a cijene nepovisujemo ni malo. List će izlaziti kako i dosad svakoga 1. i 16. dana u mjesecu. Donašat će uvodne članke o naših domaćih stvarih, pogled po svijetu i ostalo kao dosad. U podlistku štampat će se „Razvod istrijsanski“ veće znamenito pismo za obćine istrijsanske, pisano pred 500 godinah.

Preporučamo svim rodoljubom, da nam dopisuju iz svojih krajevah po istini sve, što misle da je vrijedno. Štampat ćemo cijelo ili medju različitim vjesti, kako bude prilicnije. Molimo da se dopisi pišu na polovicu linije.

Predplata s poštarinom za cijelu godinu stoji samo 2 f., a za seljake samo 1 f. Za pol godine polovicu. Izvan Carvine za poštarinu više.

Ali ako se nadje barem osam seljakah pod jednom poštom i voljni su pod jednim zavojem i imenom dobivati list, onda puštamo za 70 novč. na godinu svakomu. Poštu, ime i pridjevak valja jasno naznačiti. Ako tko nedobiva lista na dobu, neka se potuži u pismu nezapečaćenom i izvana napiše uz adresu „Reklamacija“. Za takovo pismo neplaća se poštarine.

Novce netreba pošiljati u zapečaćenu listu jer je preskupo, nego se uzme poštarska naputnica (Vaglia postale, Postanweisung), po kojoj je cijenije, a i mjesta ima na njoj dosta, da se napiše ime i vrijeme za koje se plaća.

Uredništvo „Naše Sloga“

Via S. Francesco N. 4. u Trstu.

Pogled po svijetu.

U Trstu 15. prosinca 1877.

Nemogavši se nagodba med Austrijom i Ugarskom ustanoviti do konca tek. godine, bilo je sporazumno od obih strana zaklju-

čeno, da ima za prva tri mjeseca nastupajuće godine valjati stara nagodba od god. 1867. Delegacije su se sastale u Beču na urečeni dan. Jedni i drugi delegati saziplju ministra vanjskih posalah, grofa Andrassy-a, svakojakimi upili glede iztočnih dogadjajah i njegova naprama tim držanja iliti politike. Ministar Andrassy je u odgovorih na ta pitanja tako srećan, da mu povladjuju politiku i prijatelji i neprijatelji. On kaže samo to, da ga u politici vodi jedino korist skupne države, a ta da joj je osigurana, jer da se proti volji Austrije nemogu i neće dokončati stvari iztočne. Kad Andrassy tako govori, onda mora da je sasvim sporazumljen toli sa Njemačkom koli sa Rusijom o konačnoj sudbini propadajućega carstva turskoga. Prema tomu je veoma znamenita izjava, što ju je on učinio u delegacijah, da naime ni on ni nikoji ini ministar na svijetu nemože ni pomisliti, a kamo li zahtievat, da stvari u Turskoj ostanu, kakve su bile pred ovim strašnim ratom. Ali baš radi toga nemože nitko da pravo razumi riečih, što jih je nj. velič. naš Cesar izustio, kad je prvih danah primio obostrane delegacije, rekav, da se u svakom slučaju udaje u vjernost i požrtvovnost svojih podanikah, jer te rieči kao da u nekoj prigodi slute na rat. A i baš ima ljudih, koji misle, da bi se pri svršetku rusko-turskog rata mogao poroditi sveobći rat, i to iz nespornumka medju vladami radi turske ostavštine. Nego te će nas nesreće, ufamo se, dobar Bog svakako očuvati.

Iz ostalog svijeta ništa nova, nego da se je u Franceskoj ministarstvo opet promienilo, a u Engleskoj da neznađu, što bi jim početi na crne iztočne glasove,

U ostalom sad sav svijet govori jedino o padu Plevna i o posljedica toga dogadjaja, koji otvara Rusom put u sam Carigrad. Nekoji naši Nemci jadikuju, velec, da je kod Plevna slavio panslavizam svoju prvu pobjedu. Panslavizam jest toliko, koliko ujedinjenje Slavenah svih i svuda. Da je to na vrbi svirala, to znamo najbolje mi Slaveni. Ali da je padom Plevna nastalo za Slavene sve i svuda novo doba, to je živa istina, pa to čute i osećaju po samoj naravi i Slaveni svi i svuda. Zato su na glas toga dogadjaja i uzkipila slavenska srca u sto milijunah živih dušah. U svih se slavenskih novinah čita, kako su se na taj glas gradovi razsvjetljivali, zastave razvijale, družtva sastajala, glasbe svirale, gosti gostili, čestitke pošiljale ruskomu caru, kao osloboditelju, i njegovoj junackoj vojsci. Naime iz Hrvatske dolaze

glasovi o neizmiernoj uzhitjenosti naše tamo braće radi pobjede ruskoga oružja. Grad Zagreb i svi hrvatski gradovi nakitili se na taj glas kao da idu u svatove. A tko dobro promisli, što su Hrvati u svoje vrijeme pretrpili od gadnih Turakah, tko dobro promisli, što jest gledati već petsto godinah u robskih okovih svoju rođenu braću: taj će i pojmiti, kako mora nam svim biti pri srcu, kad čujemo, da su se ti okovi počeli već kada tada lomiti i razpadati. Jest, svim Slavenom, ako Bog da, sviće zora bolje budućnosti, a naime nam, što živimo ovdje na jugu. Gdje je grob, tu je i čudo uzkrsnuća. U Plevnu se prije petsto godinah pokopala naša sreća, u Plevnu je, ako Bog da, i uzkrsnula. I tom tvrdom nadom na staru se godinu raztajuju s našimi čitatelji čestilamo im novu.

Sabor se otvara.

Došlo je od cesara, da se na 27 ovoga ima sastati u Poreču sabor istarski.

Začudili se ljudi, što će to biti, da ovaj sbor sboruje, a u ostalih zemljah toga još nije. Ali novine kažu razlog, rad kojega se sastaju istrijski poslanici. Lošinjani išu novca, pak bi rado, da jim zemlja bude za poruka, a sama Junta nesmije toga odlučiti. Eto zato se sabor po nedobi sastaje, da odluči hoće li, neće li zemlja biti za poruka Lošinjanom.

Mi neznamo poblize, zašto onaj grad noveca traži. Kako su Lošinjani na glasu brodari, mislimo, da su nakanili zasnovati kakovo družtvo, nebi li laglje promakli svoje brodarenje, o kom živu i koje jih je gospodom učinilo.

I mi bismo imali svoje reći, kako treba, da se ponasaju u toj stvari oni naši poslanici, koje nam je za rukom pošto odpraviti u Poreč.

Ali ovoga puta ništa stalna nemožemo reći, nego jim na dušu puštamo, neka odluče kako drže, da je najbolje. Istra ima tisuću potrebah, pak bismo radi, da se svakoj nevolji pomogne. Ako naši poslanici uvide, da je stvar dobra i koristna, ludo bi bilo, da ju odbijaju. Lošinjska ladja naša je dika. Lošinjani svi nisu prodane duše, da mrze na svoj rod i svoju hrvatsku zemlju, koja jim lies daje, da brodove grade i junake odgaja, da bielim svijetom putuju.

Ali ako je stvar takova, da bi si i sami pomoć mogli, mučno bi jim zemlja za poruka bila, koja je siromašna, koja bi si tuđim novcem morala ceste graditi, lugove sa-
7

krase ošumljavati, škole zidati i stotinu kr-
vavih potrebah od sebe odbijati.

Naši poslanici u ovoj stvari treba da
osobito pazе, i ako što prigovore, neka pri-
govore razložito, da se ne bude našao nečisti
duh, koj bi Losinjanom potle rekao: Evo,
mi smo svi bili za vas, samo nisu oni, koji
se za Hrvate drže, i koji govore, da ste i
vi njihova krv.

Još jednu. Kad je našega jezika u Istri
veći diel i kada su sami Niemci i Talijani
stvorili, a cesar potvrdio zakon, da se na
svakom sudu i sboru zemaljskom može ra-
biti pučki jezik, zašto se negovori i hrvatski
u Poreču? Ovo pitamo i pitat ćemo dan za
danom, dok nam god nedođe vesela novica,
da se je naš liepi jezik počastio i međ ve-
likom gospodom govorio. Ono pet šest ljudi,
što jih za prave naše držimo, treba da je-
danput počnu tvrdo i postojano braniti naše
pravo. Kad budu drugi vidili, da se mi sami
branimo, kako znamo, i da se nestidimo svo-
jega jezika, onda će nas i oni pravo pošto-
vati. Ako koji Talijan ne bude razumio, što
se govori, protumačit će mu gusp. Vidilić.
Na koncu, buduć je „Naša Sloga“ jedini
dosad list za hrvatsku stranu Istre, molimo
koga od naših poslanikah, da nam javi, što
se odlučuje i kako, tko je za nas, tko li
proti nam, da se znamo ravnati. Jer još će
biti izborah, a onda ćemo mi mjesto učene
gospode, ako za nas ne drže, izabrati neučene
težake i bačvare, koji samo hrvatski znaju
Boga moliti.

—a.

Dopisi.

iz Pićanščine, dne 12. Decembra 1877.

Pićanci, mila braćo! koliko puti niste se poraz-
govarali ili čuli razgovarat u nedeljah i blagdanih
po službi božjoj o srdačnim besedah „Naše Sloge“?
To se dogodilo i prošloga Marijina blagdana i
sljedeće nedjelje, kad ste čuli iz „Naše Sloge“, da
se susjedna nam braća na Barbanščini i Kanfanar-
ščini nemogu ni malo pohvaliti na svoje komunske
poglavare. Da li nisu i kod nas isti uzroci, što
nismo ni mi s našimi poglavari zadovoljni? Da vi-
dimo! — Tko je med vami, da nezna, kako naš
sadašnji podžupan obraća vodu na svoj mlin? I u
toga junaka smo se mi zaljubili, kako gušćar u
svoja jaja; i kako žabu zasjepi mjesočna svjetloba,
tako je i njegovoro blebetanje nas uvijek zasjepilo,
da smo uvijek njega te njega i njemu dostojna po-
moćniče izbirali za poglavare. Koja nam odud
korist? O koristi znate govoriti i vi sami, nego čujte
da vam što rekne o našoj sramoti! Mi smo uvijek iste
ljudi izbirali, nesposobne naime da vladaju s nami i s
našim komunskim imanjem, a oni su to tako ružno
opravljali, da je isti porečki Odbor (Giunta) bio
prisiljen uzeti nam samopravu i komunsku neod-
visnost, jer da u svoj Pićanščini nije čovjeka spo-
sobna da upravlja komunskimi posli. Nije li to
sramota! Pa koliko neimamo ni radi toga škodu? Svaki
od nas mora za svaku malenkost teći u Pazin.
I ako je dobro opravio ono, za što je išao, izgubio
je jedan dan i morao se braniti iz svoga praznoga
žepa; jedino onda ne, kad je išao glasovati, jer tad naši
štori vrću rado nam šćavnom koju mrvicu, da nas
namame i omame, da ne vidimo u njihovoj koristi
našu škodu i sramotu. Nu pustimo to, pa daj da
vidimo, kako pazinsko glavarstvo skrbi za naš ko-
mun. Pitajte građanski potok, pak će vam povje-
dati. Iz Pazina je došlo liepih novacah podžupanu
da uredi taj božji potok, nu nitko ga nije pitao, je
li šta potrošio, koliko i kako i za što? Pustimo
potok, pak da vidimo našu šćernu. Koliko odohtinah
u novcu, i koliko rabetah nas ona ne stoji? Šćerna
pušća, po dva puta su ju popravljali i na stotine
opet potrošili, a ipak božja šćerna neće nego da pušća
te pušća. Tko je tomu kriv? Tko je kriv, da se naši
novci za ništa troše? Šćaba komuniska uprava! Tko
nas je varao, i za što, nu sili kroz već godinah?
Da, u Pićnu postavise 5 svjetiljkih, koje se u pol
godino danah nisu prižgale nego samo dva puta, i
to kad je mjesočina svjetila! —

Pićanci! Jeli tako? I ako jest, daj, zavapimo,
sad je tomu uprav vrijeme: „Rosite nebesa pravde-
noga; daždite nam oblaci spasitelja!“ — Hvala
Bogu! Ispostovali smo sretno, da nam se povrati
samoprava, i nije daleko vrijeme, da ćemo opeta
sami upravljati svojim komunskim imanjem, nu to
samo na neko vrijeme, na pokus, da se vidi, da li
hoćemo si mi izabrati izmed sebe takove muže, koji
budu sposobni gospodariti pravično i mudro našim
komunskim imanjem. Pozvat će nas dakle brzo na
izbor, i od izbora će visiti dalja naša škoda i sra-
mota, ili korist i čast naša. Dajmo se dakle za
dobe na djelo, prijatelji i bratski porazgovorimo
se i složimo, da ćemo takove muže izabrati, koji
budu sposobni gospodariti ne samo, nego da će
srbiti za našu korist i u svakom dobru nam biti
na izgled. Nebudemo li se mi tako pametno ravnali,
znajete, da će nam biti ovo gore zlo nego ono prvo,
i ova zadnja sramota veća nego ona prva. — Ko-
liko se naših novacah nije potrošilo za pazinsku
podestariju! — Da još nešto dodamo, bili bi si
popravili pogorjelu biskupiju: liepota bi bila za
naš gradić; u njoj bi mjesta bilo za komunski ured
i za kapelanovo stanovanje. Na štedimo ni muke,
ni sastanka, ni dogovora da si čast spasimo, da si
obće dobro na obću korist okrenemo: u čemu po-
mogao nam Bog!

Jedan biratelj sa sv.

U Pragu, početkom prosinca.

Posljednji put javio sam „N. Slogi“ odavle,
da se je akademicko društvo „Hrvat“ i ove školske
godine oživotvorilo te izabrav si novi izbor, kano i
prošle godine zabavno-poučna predavanja nastavlja.

Dne 24. studenoga predavao je naš drug M.
Črnić „o hrvatskom seljaku te ob uzrocih, zašto
nam seljak ne napreduje“.

U budućem sastanku t. j. dne 7. prosinca pre-
davati će član A. Mohorovičić iz fizike, naime
„o suncu“. Tako će žrtvujemo svakih 15. danah
jedno večer međusobnoj duševnoj i tjelesnoj zabavi,
spajajući koristno sa ugodnim.

Imadem vam javiti, da su nas koncem proš-
loga mjeseca ostavili naši vriedni prijatelji, hrvat-
ski radnici, koji su ovdje već dulje vremena na
novom kamenom mostu radili. Teško nam bijaše
raztati se s timi dičnim sinovi kršnog Primorja.
Oni sačinjavahu dio našeg društva akoprem nebi-
jahu članovi. Koliko su mi doprineli našim zaba-
vam pri sastancih možemo jedino mi ocieniti. S
početka bilo njih ovdje do 40, a svaki od tih za-
služio si i prištedio liepog novca.

Šta bi sve ti ljudi proizveli i poduzeli, kad bi
uz prirodnuju njim darovitost i uztrajnost imali
dostatnog naobraženja, osobito u njihovoj struči,
naime u zidarstvu i kljesarstvu. Često nam se po-
tužiše, kako im je nemilo što ujm ljudi, koji
manje od njih znadu, nu jer imaju kojekakve svje-
dočbe, zapovjedaju.

Svakako bi morala hrvatska vlada nužne jim
škole u Primorju podignuti te pružiti im prigodu,
da si uzomgnu, ne samo neizmjernom marljivošću
i silnim tjelesnim naporom, već i manjim trudom,
koju krajeru zaslužiti; t. j. takovu prigodu, da
uzomgnu duševne sile razviti te spojiv ove sa već
dosta razvijenimi tjelesnimi, laglje svakidani krah
dobavljati.

Napokom jošte jednu radostnu. Polovicom stu-
denog došao amo hrvatski umjetnik Franjo Krežma
sa svojom sestrom Ankom. Čim se raznesao glas,
da je Krežma u našoj blizini, izabراسmo dvojicu
članovah, koji bi umjetnike u ime pražkih Hrvatah
pozdravili. S dotičnimi razgovarao se mladi Krežma
preko sata; osobito se rado vraćao na domovinu i
na bieli Zagreb. Na razstanku potužio se, što mu
nekoji hrvatski pjesnici obećane pjesmo ne šalju,
da je naime aglasbi, jer je on i u tom majstor.

Krežma je koncertovao 2 puta u Pragu te ga
prazke novine nemogu donahvaliti, a to vriedi tim
više, što je Prag u tom pogledu kompetentan da
izreče svoj sud. U prvom koncertu pjevao je jedan
mladi Čeh, diletant, 3 hrvatske pjesme, koje je
Krežma uglasbio i ove bijahu vrlo burnim odobra-
vanjem primijene. Kod drugog koncerta počastise
praški Hrvati umjetnike sa veoma liepom kitom
cvietja sa širokimi vrbicami u bojah hrvatske tro-
bojnice, te sa krasnom pjesmom izpjevanom našim
drugom M. Črnićem vezanom u dragocinno albumu.

Posle svakog koncerta sastaje se „umjetnici“
te članovi „Hrvata“ i dvojica dičnih graničaroh,
dvojica te hrvatskih nadporučnikah u gostioni, gdje
se govorilo pjevalo i nazdravljalo, osobito mladini

umjetnikom, koji bi nas u sladkom hrvatskom jeziku
uvjeravali, koli oni ljube svoju domovinu te da će
njoj svuda i svagda vierni ostati.

Odmah drugog dana krenuše braća Krežma
(sa otmec koji jih prati) u Plzen. gdje će, kako
čujemo 4 koncerta uz veoma dobre pogodbe dati.

Na kolodvor izpratiše jih Hrvati in corpore te
nazrav njim sretan put, sjejan uzpjeh i brzi povratak
u domovinu, rastaše se veoma iskreno pokazav i
ovaj put, da znadu štovat tudje a ljubiti nad sve
ino „svoje“.

Slavenski rat za oslobodjenje.

Plevno je palo! Evo brzojavnog izvješća, što
ga je o tom događaju doniela *Triester Zeitung* od
dne 12. tok. mjeseca.

„Iz glavnog ruskog stana u Bogotu dne 10.
dec. U velikom ruskom ratnom vieću, što se držalo
8. decembra, svi se glasovi u tom složiše, da se
Plevno dađe uzeti svestranom na njega navalom.
Prma tomu bjehu izdane naredbe te danom 9. de-
cembra od pojedinih ruskih i rumunjskih vojničkih
zapovjednikah izvedena. Već je 9. decembra nepre-
stano gruvalo 500 ruskih topovah na četvero turske
utvrde, na koje se najprije navaliti cijlalo. Bom-
bardovanje bijaše strahovito te trajase djalomice i
prieko noći. Čim je počela zora pucati, ponovilo se
bombardovanje još većom, ako je moguće, žestinom;
navaljujuće se čete metnuše u red, te započe sve-
obća navala.

Bijaše osnovano šest navalnih redovah. Svaki
njih brojaše dvanaest tisućah momakah. Sedamdeset
i dvie tisuće ljudi uz urnebesno klikanje „Hurah“
nasruše na prednje turske utvrde. Pedeset tisućah
ljudih stajaše u pričuvu iliti rezervi.

Bilo se posva razdanilo, kad je Sestero naval-
nih redovah poslalo napred svoje čete. Na jedan put
omuknu ruske baterije topovah. Očajajnom srčanostju
bacise se ruski i rumunjski navalni redovi na prednje
turske obkope iliti redute. Očajajnom srčanostju
branjahu se u obkopih napadnuti Turci. Udilj obamre
vatra na cijelom navalnom okrugu. Protivnici nava-
liše osobno jedno na drugoga. U žestokoj junačkoj
borbi počne raditi bajonata, sekira, kosier, handžar
i bodež. Tu se nije oprostjenja ni iskalo ni davalo.
Odpor turskih posadnikah počeo klonuti. Kao valovi
poplavise ruske navalne čete turske obkope. Nasip
bijaše prodrt, a ruska vojska nahrpni kao voda u
turske obkope kroz prodrtine. Broj braniteljah sve
se više i više tanjio. Još se držahu ponekoi maleni
odielci. Ali naskoro i ti obnemogoše. Neosta ni da
bi jedan čovjek, posade turskih obkopah bijahu od
navaliteljah sasvim utamanjene, čim se nehtiede-
nitko predati.

Prieko uzetih obkopah prodrieše navaljujući
redovi udilj u samo Plevno. Varoš Plevno leži u
dolini, sa brdaščah, što ga obkružuju, te na kojih
se nalaze uzeti Turkom obkopi, moći ga je sasvim
liepo vidjeti. Veličanstveni se odšad otvaraše pogled
u dolinu. Sva vojska Osman-Paše bijaše na okupu,
uprav se počela micati na sjever uzduž rieku Vida
prma Vidinu. Bilo je odmah jasno, da se junački
branitelj Plevna sprema uhvatiti zadnjeg sredstva,
što mu bijaše ostalo, prohibi se naime kroz obje-
djujuće ga ruske čete, pošto uvidi da mu ga nije
moguće obraniti, odakd mu okoli na okolo ruske
čete osvojiše sve utvrde.

U tom se odsudnom trenutku rezerva ruske ar-
tiljerije popne na glavice, što neposredno obkružuju
grad Plevno, te na turske u dolini čete stane sipati
harajuću vatru. Ni to nesmete postojanost turske voj-
ske. Žurno se sastaviše batalioni, da navale na visine,
što jih bijahu Rusi stopram osvojili. Osman-Paša
dađe izvesti više probojah, pa se pojedinih turskim
četam i podarilo, prispjeti do ruskih baterijah. U
to se glavna turska vojska kretala prma sjeveru.
Ona protunavala imala je tu svrhu, da glavnoj
vojsci olakša kretanje. No poslje težke borbe bijaše
natrag bačena.

Sad Osman-Paša stupi glavom na čelo svoje
vojske. Prodre do Oponesa, okolo tri četrtine milje
od Plevna, pa bi bilo reći, kao da će uspjeti i ući.
Tada stupi na bojno polje rusko-rumunjska pričuva.
Opones leži na brdu desno od rieke Vida. Tu bi-
jase namješćen jedan dio ruske pričuve u slutaji,
da će Osman-Paša gledat obuču put Vidina. Napra-
ma Oponesu dila se glavica Dolnji-Etropol, gdje
se takodjer nalazila jedna baterija rusko-rumunjske
pričuve. U toj kobnoj dolini med Oponesom i Dol-
njim Etropolom zastigne tursku vojsku i Osman-
Pašu krajnja propast.

Tu tamanise Turke dva unakriz sipajuca se ognja, svaki gruv topovah povalo bi na stotinu boracah, taneta iliti kugle obarale se kao grad na nagajetenu tursku vojsku, to ametom kosilo i bacale na tla kao snopje ciele kompanije. No hrabra se turska vojska držala još u redu. Tad osta težko ranjen i sam Osman-Paša to pade s konja. U taj čas presta svaki odpor. U turskih redovih stanu se vijati biele zastave i vatra zamuknu.

Batalionu za batalionom polagase oružje. Jur bjehu Rusi prodrli u grad Plevno. Tu im se prikaza srdce parajući prizor. Deset tisućah što mrtvih što ranjenih Turakah ležase posijano na bojnomo polju. Nikakve se nenajde hrane. U samih se gradjanskih kućah strašno gladovalo. Bolnice iliti spitali plevanski neimadjuhu već svoje potrebe. Ni za same ambulansne nebijase već liečnikah. Ambulansah bijase još tekar za stotinu ranjenikah! Kamo bi god okom krenuo, svuda skrajna nužda i nevolja.

Po prvom površnom računu broj turskih zarobljenikah iznosi četrdeset hiljadah ljudi, mimo 20 hiljadah što jih je ležalo u bolnicah. Četirsto topovah i drugih bez broja ratnih spravah pade u ruske i rumunjske ruke. Koliko se dalo u prvi čas, odmah se pomoglo gladujućim i pogibajućim od debivenih ranah. Umoranost na jednoj i na drugoj strani jest izvanredna. Gubitci toli ruski koli rumunjski su veliki.

Tako eto opisuje netko taj strašni dan. Sviet nemože donahvaliti junačtva, što su ga tom prilikom pokazale jedna i druga vojska. Osman-Paša borio se i pao kao pravi junak. Zato da mu je i car ruski, došav u Plevno, te pohvaliv njegovo junačtvo, povratio izručenu mu na predaji sablju. Sad da će jedan dio ruske vojske, što je stražila Plevno, krenuti za Balkan, a drugi ukriepiti vojsku carevičevu, što se ina ogledati sa Sulajman-Pašom. Tamo se, nekoliko danah prije nego će pasti Plevno, bile srazilo one dvie vojske tako, da su Rusi kod Elene pod zapovjedničtvom kneza Mirskogaj mogli jako postradati, da im nebude došla na dobn dovoljna pomoć. Iz Azije ništa nova, nego da Rusi obsiedaju Erzerum, a Muktar-Paša da se još u njem uspješno brani. Greci još miruju. Od ernogorskih sokolovah nečuje se drugo, nego da drže osvojene tvrđjave i gradove, akoprem im jih Turci sa mora nastoje oleti. Steinu tomu neka se doda, da je dne 14. teknućeg u Milan, knez srbski, naviestio Turskoj rat, pa je slika gotova.

Dali se imadu u jeseni polja i strništa orati iliti mekotiti?

U našoj zapuštenoj Istrij neimademo, hvala onim, koji nas poznadu jedino onda, kada treba da platimo poreze i ostala placila, gospodarskih društva niti vrstnih gospodarah, već svaki ore i kopa, kako mu to „ćaća“ radio, jer misli da to nemože inače biti, držeci se starih često nevaljanah i napredku protivnih navadah i načelah.

„Čim imam tim klimam“, kaže Istran, tako i ja; mogu li komu sljedećimi redoci pomoći, bit će mi milo.

Koliko poznau Istru, te istarske gospodare, oru svi i kopaju polja i strništa u prolelje, kad je zemlja mokra; nu pri takovoj radnji, osobito pako ako je zemlja ilovača, neide im posao od ruke, a što je gore, pokvare zemlju.

Ostaviti strnište preko zime neorano, jest vrlo nekoristno, jer tu vriedi načelo: tko na podzim ore, taj na pol gnoji. To načelo je jedno od zlatih zakonah umnog gospodarstva, načelo već odavna izkustvom potvrđjeno, nu riedi se ga gospodari drže.

Oranje u podzim imade osobito taj probitak. Oranje u podzim može po volji u rablu zemlju unići te tu blagotvorno djelovati. Zrak pomaže zjeztranju rable zemlje, a množi u njoj one čestice, koje su neobhodno potrebite svakoj bilini. Studen pako raztvora zemlju u malene djelove te ja pripravi u toliko, da može u se primiti svako sjeme, kano majka diete, u mekano krilo.

Napomenuto vriedi najpako za zemlju ilovaču, koja se ovim načinom malim troškom a manjim trudom k sjetvi pripravi.

Stara poslovica glasi: „najboljim oračem zemlje ilovače jest zrak i studen“, a doisto nijednim načinom nepomože ilovači, izloženoj studeni i zraku, koliko ovim.

Hoćeš li orati po ovom savjetu u podzim, tad ori dublje nego obično; ta u obće samo oranje u podzim (k tomu ako je zemlja težka) može biti duboko, jer jedino tada može zrak i studen na zemlju, iz dubine na površje izbačenu dobro djelovati.

Doduše treba kod dubljeg oranja i više gnojiti jer imade i za taj slučaj pravilo, koje kaže: „tko dublje ore taj mora dva put više gnojiti“, nu ono gnoja što potrošiš više, nego kod običnog oranja, uaci ćeš kad budeš mlatio i spravljao. Nu nesmeš ni pri tom dubljem oranju prekoračit granicah, jer kad biš odviše duboko zraoro, podignuo biš mnogo nevaljane i nepripravljene zemlje, što bi ti svakako škodilo.

Ima se dakle orati postupice, sve niže te niže, tako da, pošto je jedan sloj (nasad) zemlje pripravljen, zrakom studeni i gnojen popravljen, predje se kod budućeg oranja za jedan sloj niže.

Oreš li u podzim, tada ti preostane za prolelje oranje za ječmen, ovaz i ostale prolejtne usjeve; to dodje svakomu gospodaru u prelog, jer mu u proljeđu sve na jednom nahrupi, a u podzim, pošto je sve spravio, što je pridjelao, imade više lazno. U podzim orana zemlja osuši se prije nego li ona, koja se ore u proljeće, te možeš odmah čim ju malko poravnaš, sijati.

Poznato je već svakomu, da valja čim ranije sjeme sijati, jer mladi usjevi privlače zimsku vlagu (mokrinu) a tim se mnogo ojačaju. Vлага uztraje duže vremena u zemlji oranoj u podzim, jer je imala kad unići u zemlju duboku oranu, dočim se u proljeđu posuši samo nešto niže od površine.

Polje pako izorano u proljeđu zgubi brzo vlagu te bude zemlja suha ne samo na površini već sve do nizine, do koja je plug zasegnuo. Svaki gospodar pako mora nastojati da mu zemlja čim duže vlagu uzdrži, inače, stisne li suša, propale mu sve nade.

Napokom triehi se podzimskim oranjem škodliv pleveo. Sjemo naime na takovoj zemlji nikne u proljeđu brže, ojača se, tim zadusi pleveo, dočim oranje u proljeđu podupire i širi pleveo.

Tko nije kušao orati u podzim, nek kuša: za uzpieh jamče izkusni gospodari.

M—ć.

O bolesti vina.

Budja ili sjedinavost vina. Prije nego što će vino ciknuti pokazuje se ozgor pliesan tvoreća se poput biele kožice u nepunih i zločesto začepjenih posudah i u nepunih bocah.

Ako budja pliva ozgor po vinu, treba ju skinuti; ako je budja jako preotela mah, onda vino treba prociediti i gledati da se što brže potroši.

Lazreliea. Ova bolest postaje u zločestih godinah i to onda, kad je vino kiselo i kad se isto u ljeti čuva u toplih prostorijah.

Najprije vino počme slabiti, zatim se muti, napokou bude surutkasto te mu se prelomi i boja, i zaudara neugodnom duhom.

Prije svega će napredni vinogradar nastojati, da ovakovo vino pretoči u mjesecu prosincu i travnju i uz to mu pridoda nešto alkohola (žeste), da se objača.

Je li bolest u početku, onda vino odmah pretoči u dobro sumporane ili spiritem zapaljene lagve. Sumpor i žesta unište sve nalazeće se gljivice u lagvu. Čim se je to svršilo, tada se vinu pridoda alkohola toliko, koliko je vino slabo.

Takodjer se meže i s početka kvarenja popraviti sa vrlo malo etyrove sumporne kiseline, ili da se što prije iz njega izpeče rakija.

Upozorujem te, da ovo posljednje odmah činiš, čim počme vino zaudarati neugodnom duhom.

Tjeranje vina je posljedica žestoka vrienja, što se često opaža pri otakanju. Tjeranje vina može se prepriječiti, ako se mjesto, gdje se lagav nalazi, dobro razhladi, takodjer, ako se lagav sumpori ili pridodaje žesta.

Boja vina. Ako je vino od naravi veoma crno, treba ga ostaviti 2—3 dana na suncu: takovo vino dobije odmah umjerenu boju.

Nije li pako vino dosta crno, onda ga pomješaj sa crnim, nu nipošte demoj ga bejadisati s onakovom bojom, koja nije one naravi, kao što je vino.

Ima još jedna bolest, s koje vino oboljeti može, a to je „Gorkost vina“: ali to je rieđja i manje opasna bolest. Izheću se meže sa pridodatkom kvasca i mladog vina (Sire).

N. Vežić.

Volodarski prop. i savjetnici obine Istrske.

Neukū Nauka.

Kad dimnjak dobro nepoteče. Kad dimnjak dobro nepoteče to se u kući dimi, velika je to nevolja za sve kućane a navlastito za kuharice. Da

se toj nevolji doskoci, mnoga se pomagajuca sredstva preporučuju, tako n. p. da se na vrh dimnjaka nastavi željezna il zemljena ciev itd. To i drugo moglo bi više puti dobro pomoći, nu ako nebi, tad stori orako: razori (razvrgni) vrhunac dimnjaka za kojih 5 il 6 vrstah kamenah iliti opekah, tada zidaj opet, nu take, da napraviš na svih četirih stranah noroga zida kojih 6 il 8 četverouglastih skuljah po 2 palca velikih, vrh pako dimnjaka pokrij skriplom (pločom), zaidavši ju ob krajih s par kamici. Troškovi svega toga djela bit će maleni, a pomoć sjegurna.

Lastavice veoma su koristne, one bo svaki dan, što za se, što za svoje mlade ulove veliku množinu mušicah, metuljah žuželah itd. Uračunalo se je, da jedna sama obitelj lastavicah uništi da preživi jedan dan 7,000 rezavacah iliti bubah, dakle u mjesec danah 210,000 a u jedno poletje preko pol milijuna.

Kako ožutjelu prteninu (perilo) očistiti. Perilo, koje je više vremena ležalo i zato žutu boju iliti kolur dobilo, očisti se ovako: najprije prekuha se sa sapunom i pepelom (lugom), po tom se uzme jednu žlicu čista trpentinskoga ulja i tri žlice spirita te obeje smiešano ukup, ulije se u vodu, kojom se još jedan put perilo opere. Kad je oprano, objesi si se na prost zrak, il gdje drugdje, gdje zrak vleče, pa kad je perilo suho, ostati će takodjer liepo bijelo. Ako je trpentinovo ulje bilo čisto te se ga nije preveć ulilo, neće ni perilo po njem udarati.

BRATOVSCINA HRVATSKIH LJUDI U ISTRI.

Imenik društvenikah

P. n. g. Kalac Ante, kapelan u Pazinu for. 2 u kapital. Orešković Vuk u Miroslavju f. 3. Bastian Mate f. 1, Ujeić Matija f. 1, Karabaić Anton f. 1, Flego Petar f. 4, svi u Trstu.

Različite vesti.

Promjene u trččansko-koparskoj biskupiji. Dne 20. pr. mjes. preminu u Gospodinu vrli i vriedni svećenik Ferd. Quajati, kapelan crkve sv. Antona. Bog ga pomiluj! — Č. g. Ivan Berseoda, dosad duh. pomoć. u Buzetu, bi imeovan duh. pomoćnik kod S. Antona staroga u Trstu. — Č. g. Andrija Hrvat dobio začasnu mirovinu.

Statistika. P. Sloga mjeseca rodilo se u Trstu 174 mužkoga i 185 ženskoga spola; pozakonilo 93 para: umrlo 177 mužkih i 188 ženskih, najveć je na dan umrlo 18 i najmanje 5 osobah. Mjeseca novembra unišlo je u občinsku bolnicu 551 osoba, ozdjavilo 443, preminulo 87 a ostalo jih koncem istog mjes. 742 (375 mužkih i 367 ženskih). U sirotišću bilo je 65 djetetah i 41 dojkinja. U ludnici 120 nevoljnikah (67 mužkih i 53 ženske); svih uzupne 982 (469 mužkih 513 ženskih). Pojelo se je 2189 volovah, 1737 telicah, 3006 stopacah, 50 janjacah, 450 svinjah i 9 konjah.

Troškovi za vojsku i ostale vojničke potrebe, što jih je Austro-ugarska vlada namjenila za dojduću godinu, iznose ništa manje nego 92 milijuna 797,049 for.! Izmedju troškovah nahodi se takodjer 336,000 for. za nabavu trieh obalskih kannah velika kalibra za luku u Puli. Tako eto vidimo, da sa svim mirom, kog uživamo, vojska će nam do skora meso i kosti oglodati!

Pomoć na moru. Oružješna pomorska vlada napravila je i ponamjestila po obalah jadranskoga mora nekoliko malih brodićah, koji će biti na pomoć ladjam (brodom), kad budu u pogibelji. Učinjeni su tako, da nemogu potonuti.

Proračun (budget), što ga je Hrvatska vlada izdala za dojduću godinu 1878. iznosi 3,318,234 f. potroška i 3,440,516 f. primitka.

Kako su Turci narod ohol, vidi se i iz toga, kakva imena nadjevaju inostranim narodom. Tako Katolika i Pravoslavna, radi slikah u crkvi, zovu *Krivobolac*; Njemea *Teridoglav* psovac ili *Teridoglav* hulnik; Poljaka *Oholi pogan*; Rava *Prokleti nitkor*; Francuza *Prevezjanac*; Talijana *U tisuću masti omašćeni lukavac*; Španjolca *Liečina*; Holandeza *Sirar*; Engleza *Suknar*; Mletičkega *Ribar*; Arbanasa *Kaj bi prodao stoja jetra*; Dubrovčanina *Uroda*, izdajica; Grka *Zec*; Žida (Hebrejca) *Pas*; Armenca *Gornocalj*; Georgijanca *Buhođjer*; Tatarina *Mrcinođder*; Arapina *Luda*; Persijanca *Rđja*, il *odmetnik*; Indijanca *Prosjak*; Rumunja *Budala*, il *oreo nerogata*; Bugarina i Srbina *Hoždak*; Ciganina *Parvanac* il *bertaš* itd.

Pregled tršćanskoga tržišća.
dne 13. Decembra 1877.

	OD		DO	
	for. i. nč.	for. i. nč.	for. i. nč.	for. i. nč.
Vosak primorski i ugarski za 100 Kilogramah	129	132	129	132
Kafa Portoriko	104	110	104	110
S Domingo	83	113	83	113
Rio polag vrsti	35	37	35	37
Čukar austrijski	34	36	34	36
tušeni	120	130	120	130
Crjetje trave buhade (Grisantomo)	2	5	2	5
Naranče skrinjica	8	10	8	10
Karube natješko za 100 Kilg.	5	6	5	6
Iersantsko	5	6	5	6
dalmatinsko	10	13	10	13
Smokvo Kalamata	14	15	14	15
puljezke	3	5	3	5
Limuni skrinjica	3	5	3	5
Bademki ili mendule puljezke za 100 Kilg.	120	125	120	125
dalmatinsko	30	32	30	32
Lješnjaci	25	41	25	41
Šljive	13	13	13	13
Pšenica ruska	13	13	13	13
ugarska	13	13	13	13
galačka	13	13	13	13
Kukuruz (turkinja) ruski	9	10	9	10
ugarski	8	25	8	25
Raž	8	25	8	25
Ječam	9	50	9	50
Zob ugarska	8	50	8	50
arbanaska	19	14	19	14
Pasulj (fažolj) polag vrsti robe	12	14	12	14
Bob	18	24	18	24
Leća	15	73	15	73
Oriz talijanski	110	120	110	120
inglezki (kitajski)	130	130	130	130
Vana bosanska	127	130	127	130
morska	32	94	32	94
arbanaska	44	75	44	75
Istarska	12	14	12	14
Daske korusko jelovice	8	9	8	9
Stajerske	12	14	12	14
Gredo	8	9	8	9
bukorice	56	58	56	58
Ulje italij. niže vrsti za 100 Kilg.	71	78	71	78
najbolje	66	72	66	72
srednje vrsti	56	58	56	58
dalmatinsko	20	17	20	17
Istarsko	178	200	178	200
Kameno ulje u barilah	107	134	107	134
u kasetah	72	125	72	125
Kože strojene naške	95	105	95	105
suho volovje naško	69	80	69	80
dalm., ist. i bos.	75	92	75	92
janjeće naške za 100 komadah	50	63	50	63
dalmatinsko za 1 Kilg.	49	59	49	59
kozjo za 1 Kilg.	25	27	25	27
runeno slano	30	35	30	35
snho	15	21	15	21
zečje za 110 komadah, u srebru	34	36	34	36
Bakalar za 100 Kilg.	3	6	3	6
Sardelo i baril za 100 Kilg.	76	91	76	91
Vitriol medri za 100 Kilg.	48	49	48	49
zeleni	60	60	60	60
Maslo	52	55	52	55
Loj dalmatinski i naški	42	42	42	42
Salo (salo raztopljeno)	23	24	23	24
Slanina	9	9	9	9
Rakija etolitar (100 litarah)	8	9	8	9
Galriči Istarski za 100 Kilg.	13	16	13	16
Buj naški Istarski	31	46	31	46
Lisice od javorice	32	42	32	42
Vinske strgouine (Gripula) sploh	13	15	13	15
Med	3	7	3	7
Lumber (jabučice od javorice)	17	50	17	50
Pakal baril od 100 Kilg.	17	50	17	50
Čunje (strace) za 100 Kilg.	17	50	17	50
Katram dalmat.	17	50	17	50

Ték Novacah polag Borse u Trstu
od 1-15. Decembra 1877.

Dno	Car. dukati (ceklini)			Napoleoni		
	Car. dukati (ceklini)	Liro str.	Prid sre. bro (ogio)	Napoleoni	Liro str.	Prid sre. bro (ogio)
1	5.62	9.51	106.25	9	—	—
2	—	—	—	10	5.64	9.56
3	5.63	9.53	106.25	11	5.63	9.53
4	5.63	9.53	106.25	12	5.62	9.51
5	5.63	9.54	106.25	13	5.62	9.53
6	5.64	9.56	106.25	14	—	—
7	5.63	9.53	106.25	15	—	—
8	—	—	—	—	—	—

Razpis natječaja.

C. k. Namjestništvo u Trstu razpisalo je dne 20. Novembra ove god. slijedeći natječaj za podporu (stipendij) siromašnoj istarskoj učeočji se mladeži: Br. 13249—II.

Početkom prvog tječaja školske godine 1877-78 podielit će se dva vladina stipendija za gimnazijske nauke po for. 84 svaki, kojim djakom da se

podiele, ima pravo predložiti Tršćansko-Koparski Biskupski Ordinarijat.

Na ta stipendija imaju pravo izključivo siromašni gimnazijski djaci iz Istre (koja spada tršćansko-koparskoj biskupiji).

Molbenice za ta stipendija sa priloženimi svjedočbani krsta, ciepljenih kozicah, siromaštva i zadnjih dvaju školskih tječajah da se pošalju kroz predpostavljeno školsko Ravateljstvo preč. biskupskom Ordinarijatu u Trst, najdalje do konca ovoga mjes.

Traže se AGENTI (prodavaleci)

semenja na malo i veliko, uz dobru zašlugu: sve ostalo poblize kod G. Poppovića u Zagrebu, trgovca semenja i tvornice gotovih farbah.

Na prodaju

Svakovrstne sisaljke ili pumpe
to ručne to parne.

KUKURUZNE RULJAČE ili MULILA.

OŽIMALA ili PREŠE
za grožđe i uliku.

Pšenična vršila ili mlatila to na ruku to na konje. Žrvnji i parni malini. Lopate, motike, kuke, pralice itd. od nada

kod **Schivitz & Comp.**

inžinirsko poslovalište, opravičstvo i skladište strojevah iliit makiuah, zanatnih iliit tehničnih predmetah i zidarskog gradiva
u Trstu, Via della Zonta Nr. 5.

Br. 49 — C. S. D.

Razpis učiteljske službe.

Usljed odobrenja c. k. zemaljskog školskog vieća za Istru razpisuje se služba učiteljce u Lorrnanu s plaćom III. vrsti i s dohodci polag zakona od 3. novembra 1874.

Prošnje sa dokazi dobe, sposobnosti i dosadajega službovanja neka prositeljice, koje su jurva u službi, tragom predpostavljene oblasti, a koje još ne služuju, ravno na ovo c. k. kotarsko školsko vieće najdalje do 31. decembra t. g. predložie.

C. k. Kotarsko školsko vieće
Volosko, 22. Novembra 1877.

SKLADIŠTE

NEPREBITNIH OPEKAH

Podvodnog zamazka Portland

Podvodnog i suhog

iz nadarenog zavoda E. Eschera u Sv. Andriji kraj Rovinja.

Opekañ i žliebacah

iz tvornice P. V. Ferraria u Sv. Jurju kraj Nogara.

SOBNIH LONČENIH PEĆIH

iz nadarene tvornice E. Kern-a u Gradcu kod **Jakova Fitz**

u Trstu, Via Chiozza Nr. 7.

NADARENI

LUČBENO-LIEKARNIČKI OBIEŤNI ZAVOD

KARLA ZANETTI-a u Trstu.

Veliko razprodavalište domaćih i stranih osebujnostih sa tvornicom plinastih vodah te ljekarnami u TRSTU, POREČU i GORICI.

Menotti-evi sladkiši 60 hiljadah ozdravljenjah

prava tažila za kašalj. Nedrožbeno ozdravljenje.

Tko neozdravi, hoće mu se novci povratiti. Ori dragocini utajiteljni sladkiši su u svojoj bitnosti za liječenje prstih i osobito zdrastveni, jer sastavljeni od protih ljekovitih rastlinah. Uzimaju se a najboljim uspjehom proti grčovitju nabežnu kašlju, tati umah s početka kol kad se još ukoronio: onda proti bolesti od gripa, proti rožni (grippe), zapali gripa i žlježdah, proti pomanjkanju glaza: izvisha pomaže i nedušljivcem.

Čisto ulje od treskinih jetarah (Olio di fegato di merluzzo puro) izvadjeno za sirova u Americi na račun K. Zanetti-a ljekarnika u Trstu. Liek komu neima para proti zuboj boli, proti umgom, gukum iliit zatvam, pokostice (carro dello ossa), protiski iliit boden, proti eingati iliit nuzli, proljovu mokraću, slabini, mršavosti, bolini, kožnim bolestim, bolestim jetarah itd. Moje trokutno staklenko imadu u staklu udjelano moje ime **Olio Fegato Merluzzo di Carlo Zanetti**, s toga njo jih moći pogrešno zamieniti s imini, ako i trokutnimi, što se prodaju pod drugim imeni.

Izvadne od Tamarinda, jedino što su bilo nadarano na raznih izložbah, najbolji i najuspješniji liek proti grizi kao i najuspješniji sredstvo za nutarnje hladjenje bolnika. — Opazka: Valja paziti da nabeđu patvorene.

Čistiteljne bobice iliit pilule od glasovitoza padovanskoga prof. **Giacomini-a**, što se još cietih 35 god. traže i uzimaju proti suljevom iliit krvavici, turobnosti, trepetu srca, zapci jetarah i slezeno, šumenju ušuh itd.

Hoffmannova voda proti zubobolji. I najjuća zubobolja prestano namah jednom jedinom kaplicom ove vode, kad se na pamuku iliit bambuku turi u škrbtinu bolna zuba.

Liek protu-groznični od Dra. **More**, komu neima para proti taj boli.

Pčelnjakova žest (Spirito di Mellisa) besonogih Karmelitañ u Mletch.

Skadište svih rudnih vodah sa jamstvom da su sviče i pravc — Predmeti pruževine — Ranarski strojevi — Podpasaci — Pružive bječve iliit čarape itd. — Jedina oneopatična središnja ljekarna.

Stakli imaj oko na patvorenje. — Prodaje se na veliko u lač-obrtnom zavodu **KARLA ZANETTI-a** u Trstu, Via Nuova N. 25, sveobčeg skladištara za Trst, Primorje, Dalmaciju, Grčku, Egipat i Turcka.

SKLADIŠTA: U Kopru kod Giovanni-a — Motovunu kod Matejčića — Spiljetu kod Točića — Poreču k Igei — Rovinju kod Angelini-a — Palu kod Wassermann-a — Blecl kod Projan-a i Catti-a — Ložinju kod Orlanda Zadraru kod Andronch-a — Šibeniku kod Misure — Buzetu kod Paronici-a — Tršćen (Montalcone) kod Fumagalli-a — Ronchi kod Patuze — Cervignanu kod Lavisoni-a i u svih prvih ljekarnah evropejskih.

Okrepna židčina za konje.

Ova žest uzdrži konjo do skrajne starosti u jakosti i kreposti. Ona je dobra i proti mnogim ljudskim bolestim, a naime proti ulogom (kostobolji i bedrobolji)

Frances. žest i morska sol od **William-a Lecca**. Kućno sredstvo proti oparini, živobolji, oteklini žlježdah kao i proti zubobolji, gdje jo odmah bolje, čim se samo izvana njom lice namaže, onda kad se tako gdje naturo il porče. Nijedna obitelj nebi imala biti bez ovog sredstva, koje je toli ljekovito, a stoji toli malo.

Uštrčaji od Dra. **Eguitera**, što se mogu rabiti bez tadje pomoći.

Breselanski ostržički staro i skućeno sredstvo proti svakovrstnoj kostobolji kao takodjer proti natuci.

Ulje od treskinih jetarah (sa jodo-željezom) prigotovljeno po luebaru i liekasniku K. Zanetti-u u Trstu. Ovo jo najbolje sredstvo proti slabini, kad se bolnik pridigne poslojo tožko bolesti, onda proti uzmi u kostih itd. Svaka ućna ima u sebi dva zrna jodo-željeza.

Prava žiljeva voda (Vera Acqua di Giglio) za gospoje od **Planchis-a**, porlašćena parizkog luebaru. Kriepost ove vode jest jedna od najosobitijih. Ona podaje proti takovu mekanosti i nježnosti, kakra je obično za najljepših mladih godinah, to čini da izčezne sa lica kojekakro crvenilo i ostalo gruboće. Nijedna gospoja, kojoj jo mila krasota i žistoća puti, nebi imala biti bez ove žiljeve vode, koje poraba postaje običentom.

Orizov nepipljivi prah bijele i ružičasto boje za gospoje. Omot po 10 novčićah.

Bobice Redlingerove na malo i na veliko.

Samotočno skočevo ulje bez ikakva ni duha ni toka, čisti što brže i bez svake boli. Oro se ulje nikad nepokvari, zato bi ga morala imati svaka kuća po koje stakalce, da si u potrebi može odmah pomoći. Stakalce po 20 nov.